

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ СУРГУУЛЬ

ЭДИЙН ЗАСГИЙН СУРГУУЛЬ ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОЛОВСРОЛ ХОЛБОО

ЭДИЙН ЗАСАГ: онол, практик

- Эдийн засгийн өсөлтийн хүчин зүйлс:
хүмүүн капитал, тогтворжуулах бодлого
- Мөнгөний бодлогын зорилт
- The effect of high stakes on fairness concerns:
Evidence from Mongolia

Сэтгүүлийн редакцийн ЗӨВЛӨЛ

Дарга: **Б.Сувд**

Гишүүд:

- Д.Дагвадорж**
- П.Лувсандорж**
- Г.Миеэгомбо**
- Э.Сайнбилэг**
- Б.Сайнжаргал**

Н/Б дарга:

Н.Доосмаа

ХАЯГ:

Улаанбаатар 46-А/121
Монгол Улсын Их Сургууль
Эдийн засгийн Сургууль

УТАС: **350997**

ФАКС: **976-11-350994**

И-МЭЙЛ:

webmaster@ses.edu.mn

АГУУЛГА

Өмнөх үг	3
Зохиогчид	4
1. Б.Алтанцэцэг , Эдийн засгийн өсөлтийн хүчин зүйлс: хүмүүн капитал, тогтворжуулах бодлого	5
2. Х.Эрдэнэчулуун, Д.Бадарч Хөгжлийн үзүүлэлт ба Монгол улс.	22
3. Д.Болдбаатар , Мөнгөний бодлогын үзүүлэлт	29
4. А.Батсүх . Банкны салбар дахь хөдөлмөрийн нийлүүлэлтийг шинжлэх арга зүйн талаар товчхон	39
5. С.Дөлбадрах , Монгол улсын гадаад өрийн шинжилгээ	44
6. Д.Баярмаа . Бодит сектор ба санхүүжилтийн хоорондын хамаарал	58
7. Л.Эсмэдэх , The effect of high stakes on fairness concerns; Evidence from Mongolia	70
8. Х.Цэвэлмаа , Орон сууцны хувьчлалын үзэл баримтлалын зарим асуудалд	98
9. Д.Хишгээ , Хувьчлалын зарим асуудал	109
10. Б.Цэцгээ , Аялал жуулчлал.	114
11. К.Аксолтан , Хөдөө аж ахуйн секторын бүтцийн асуудал	118

Editorial Board

Editor in chief:
B.Suvd

Board members:
D. Dagvadorj
P. Luvsandorj
G. Miyegombo
E. Sainbileg
B. Sainjargal

Secretary:
N.Doosmaa

ADDRESS:
Ulaanbaatar 46-A/121
National University of Mongolia
School of Economic Studies

TELEPHONE: 350997

FAX: 976-11-350994

E-MAIL:
webmaster@ses.edu.mn

© 2003. School of
Economic Studies, NUM
Economic Education
Association

CONTENTS

Preface	3
Authors	4
1. B. Altantsetseg "Economic growth factors: Human capital and stabilization policy"	5
2. Kh. Erdenechuluun, D.Badarch "Development indicators and Mongolia"	22
3. D. Boldbaatar "Monetary policy goals"	29
4. A. Batsukh "A brief introduction to analytical methods for studying labor supply in the banking sector"	39
5. S. Dulbadrakh "Analysis of foreign debt stabilization of Mongolia"	44
6. D. Bayarmaa "A relationship between financial and real sectors"	58
7. L. Esmedekh "The effect of high stakes on fairness concerns: Evidence from Mongolia"	70
8. Kh. Tsevelmaa "An impact of housing privatization on poverty and inequality"	98
9. D. Khishgee "Some issues of privatization"	109
10. B. Tsetsgee "Tourism"	114
11. K. Aksoltan "Structural problems of agricultural sector"	118

ӨМНӨХ ҮГ

"ЭДИЙН ЗАСАГ: онол, практик" сэтгүүлийн энэхүү дугаарыг МУИС-ийн ЭЗС-ийн Эдийн засгийн онолын тэнхмийн багш, судлаачид бэлтгэн гаргав.

Орчин үеийн эдийн засгийн онолуудыг өөрийн орны эдийн засгийн амьдралд бүтээлчээр буулган хэрэглэх хэрэгцээ өсч, судалгаа шинжилгээний ажлын цар хүрээг нэмэгдүүлэх шаардлага гарч байна. Эдийн засгийн онолуудыг уншиж судлах нь нэгэн хэрэг. Түүнийг амьдралын бодит байдал нийцүүлэн хэрэглэх нь өөр, нарийн төвөгтэй хэрэг. Энд л эрдэмтэд, судлаачид хүчээ үзэх хэрэгтэй болоод байна. Эрдэмтэд, судлаачдын бүтээлч үйл ажиллагаа нь эдийн засгийн шинжлэх ухааны шинэ мэдлэг эзэмших, шинжлэх ухааны үндэслэл бүхий бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх, улмаар улс орны хөгжилд тус нэмэр болох ач холбогдолтой билээ.

МУИС-ийн Эдийн засгийн сургуулиас эхлэн гаргаж байгаа "ЭДИЙН ЗАСАГ: онол, практик" сэтгүүл нь эдийн засагчид, эрдэмтэд судлаачдын бүтээлийг нийтийн хүртээл болгох зорилготой. Сэтгүүлийн энэ дугаарт эдийн засгийн шинжлэх ухааны шинэ мэдлэг эзэмшиж яваа залуу судлаачдын эрдэм судлалын ажлын үр дүнгээс уншигч та бүхэнд толилуулж байна.

Үндэсний эдийн засагт хүмүүн капиталын үзүүлэх нөлөөг тусгайд нь судалсан шинэ ажил, Монгол орны тухайд нэн ач холбогдол бүхий хөгжлийн эдийн засгийн зарим асуудал, төрийн мөнгөний бодлогын шинжлэх ухааны үндэслэл, практик зорилт, Банкны салбар дахь хөдөлмөр нийлүүлэлтийг "ялгавар доторхи ялгаварын" аргаар тооцох, хөдөлмөрийн мэдрэмжийг судлах санал, дүгнэлт, Хөгжиж буй орнууд, түүнийн дотор Монгол Улсын эдийн засгийн аюулгүй байдлын нэн чухал шалгуур үзүүлэлт болох гадаад өрийн шинжилгээ, тухайлбал хөгжиж буй орнуудыг төлбөрийн тэнцлийн хямралаас зайлуулахад чиглэсэн онолын загвар, үр ашигтай удирдлагын судалгаа Та бүхний анхаарлыг татна гэдэгт итгэлтэй байна.

Түүнээс гадна Шилжилтийн эдийн засаг дахь бодит секторуудийн бүтцийн өөрчлөлтийг монголын байдал дээр судалсан сонирхолтой үр дүнтэй судалгааны ажил, тоглоомын онолын үндсэн аргаар Монголын нөхцөлд туршилт хийсэн хожлын хэмжээ шудрага байдалд яаж нөлөөлөх тухай шинэхэн судалгаа, орон сууц хувьчлалын түүвэр судалгаа, өмч хувьчлалын онол, арга зүйн асуудал, аялал жуучлал, хөдөө аж ахуйн секторын бүтцийн асуудлуудаар явуулсан сонирхолтой судалгаануудын үр дүнтэй танилцах болно.

Б.Сувд
П.Лувсандорж

ЗОХИОГЧИД

1. **Батчулууны Алтанцэцэг.** Эдийн засгийн ухааны магистр, МУИС-ийн ЭЗС-ийн ЭЗО-ын тэнхимд багш. Судалгааны чиглэл: "Эдийн засгийн өсөлт ба төрийн зохицуулалт". Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээлүүд: "Экономикс" 2000, "Макро эдийн засаг" 2000, "Микроэкономикс" 2001, "Макро эдийн засаг бодлого, дасгал, тест" 2000, 2003
2. **Халтархүүгийн Эрдэнэчулуун.** Доктор (Ph), профессор. ГЕГ-ийн дэргэдэх Гааль, эдийн засгийн коллежийн захирал. Судалгааны чиглэл: "Шилжилтийн эдийн засаг". Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээлүүд: "Экономикс" 2000, "Шилжилтийн эдийн засаг" 2000, "Макро эдийн засаг бодлого, дасгал тест" 2000, 2003.
3. **Доржсүрэнгийн Бадарч.** Доктор (Ph), ХҮЯ-ны Үйлдвэрлэлийн бодлого зохицуулалтын газрын дарга. Судалгааны чиглэл: "Үйлдвэржүүлэх бодлого, зохицуулалт".
4. **Дагвын Болдбаатар.** Эдийн засгийн ухааны магистр, Монголбанкны Мөнгөний бодлогын хэлтсийн захирал. Судалгааны чиглэл: "Мөнгөний эдийн засаг, мөнгөний бодлого". Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээлүүд: "Хөрөнгийн зах зээлийн мөнгөний бодлогод үзүүлэх нөлөө" 2001, "Мөнгөний үзүүлэлтүүдийн загвар" 2002, "Макро эдийн засаг бодлого, дасгал, тест" 1995, 2000, 2003.
5. **Алагийн Батсүх.** Эдийн засгийн ухааны доктор (Ph), Монголбанкны тэргүүн дэд ерөнхийлөгч. Судалгааны чиглэл: "Мөнгө, татварын бодлогын оновчлол". Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээлүүд: "Optimal Rate Structure of Corporate Income Tax", ICOOC 2002, International Conference on Optimization and Optimal Control. ABSTRACTS. August 13-17, 2002. Mongolia, Ulaanbaatar. p.43. "Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын оновчтой хувь: Онолын загварын болон эмпирик судалгаануудын дүнг холбон тайлбарлаж хийх дүгнэлт", МУИС-ийн ЭЗС-ийн Их семинарт тавьсан илтгэл. 2002.IV сар.УБ.
6. **Сандуйжав Дөлбадрах.** Эдийн засгийн ухааны магистр, МУИС-ийн ЭЗС-ийн ЭЗО-ын тэнхимд багш. Судалгааны чиглэл: "Макро эдийн засгийн онол ба бодлого". Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээлүүд: "Макро эдийн засаг бодлого, дасгал, тест" 2003
7. **Далхжавын Баярмаа.** Эдийн засгийн ухааны магистр, МУИС-ийн ЭЗС-ийн ЭЗО-ын тэнхимд багш. Судалгааны чиглэл: "Макро эдийн засгийн онол". Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээлүүд: "Макро эдийн засаг бодлого, дасгал тест" 2000, 2003
8. **Лханаажавын Эсмэдэх** Эдийн засгийн ухааны магистр, МУИС-ийн ЭЗС-ийн ЭЗО-ын тэнхимд багш. Судалгааны чиглэл: "Туршилтын эдийн засгийн онол, эконометрик шинжилгээ, макро эдийн засгийн микро үндэслэлийн асуудлууд". Хэвлэгдсэн бүтээлүүд: "Макро эдийн засгийн онолын төгс тойм" 2003, "Макро эдийн засаг бодлого, дасгал, тест" 2000.
9. **Хяргасын Цэвэлмаа.** Доктор (Ph), МУИС-ийн ЭЗО-ын тэнхимд багш. Судалгааны чиглэл "Хэрэглэчийн зах зээлийн арга зүйн асуудал". Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээлүүд "Микроэкономикс" 2001, "Менежментийн эдийн засгийн онол" 2002, "Макро эдийн засаг бодлого, дасгал, тест" 2003.
10. **Дашдоржийн Хишгээ.** Эдийн засгийн ухааны магистр, МУИС-ийн ЭЗС-ийн ЭЗО-ын тэнхимд багш. Судалгааны чиглэл: "Өмч хувьчлал, газрын хувьчлал". Сүүлийн үед хэвлэгдэх бүтээл: Мэргэжлийн бус ангийн сурах бичиг бичиж байна.
11. **Баясгалангийн Цэцгээ.** Доктор (Ph), МУИС-ийн ЭЗС-ийн Эдийн засгийн хүрээлэнгийн эрдэм шинжилгээний ажилтан. Судалгааны чиглэл: "Макро эдийн засаг". Сүүлийн жилүүдэд хэвлүүлсэн бүтээлүүд: "Үндэсний эдийн засгийн хараат байдлын зэргэмжийг тодорхойлох тухайд" ШУА-ийн Мэдээ сэтгүүл 2001. "Модель оптимальной структуры внешней торговли Монголий" сб. науч. тр. Макроэкономическая и Международная статистика. М. МЭСИ, 1999.
12. **Кыльшийн Аксолтан.** Доктор (Ph), дэд профессор. МУИС-ийн ЭЗС-ийн Эдийн засгийн хүрээлэнгийн эрдэм шинжилгээний ажилтан. Судалгааны чиглэл: "Хөгжлийн эдийн засаг, өмч хувьчлал, нөөц хөгжил". Сүүлийн үед хэвлүүлсэн бүтээлүүд: "Шилжилтийн үеийн хөдөөгийн асуудал" МУИС ЭШ-ний бүтээл, УБ 1997, "Монгол улсын газрын өмчлөл" Өвөр Монголын Зүүн хойд Ази судлалын институтийн сэтгүүл 1997 (хятад хэлээр). "Reform in industries and shareholding companies" Problems in economic development (abstract from papers) УБ 1996. "Капитал, капиталын хөдөлгөөн", "Өмс хувьчлалын үр дүн, сургамж, дүгнэлт", "Эдийн засгийн суурь салбарын нөөцийн хөгжил" ЭДИЙН ЗАСАГ. Онол практик сэтгүүл № 02 2000, № 08 2003, № 09 2003.